

Forma sacrificii seu actio sacrificialis et sacerdotalis praesertim in sacrificio, ubi sacerdos destinatus est a Deo ad se ipsum offerendum (cf. supra pag. 317.), non est materialis occisio, neque alia realis aut verbalis caerimonia, sed consistit in voluntaria admissione mortis atque in oblatione vitae et sui totius Deo facta. Haec autem oblatio in sacrificio crucis et verissima fuit et non solum interna, sed extrinsecus in visibili victima sese manifestavit ipsa destructionis libera admissione, et tormentorum, quae ab occisoribus solum materialiter inferebantur, voluntaria directione ad se ipsum offerendum, et spiritus emissione in cruce. Io. X. 17. 18; Heb. X. 10. Non ergo occisores, quod absit, sacerdotalem actionem administrabant, sed solus ipse Christus magnus sacerdos obtulit in cruce sacrificium.

Finis et effectus huius sacrificii a) relate ad Deum est agnitio divinae maiestatis omnium, quae esse potest, maxima et per hanc *honor exhibitus simpliciter infinitus*; consequenter *compensatio iniuriae* per peccatum illatae i. e. *satisfactio infiniti pretii*. Quae quidem honoris et satisfactionis dignitas derivatur primum a persona honorante, quae est Filius Dei; tum fundatur in pretio morali rei oblatae, quia est oblatio vitae eiusdem Filii Dei secundum humanam eius naturam. b) Relate ad homines, pro quibus facta est substitutio et sacrificium est oblatum, Deus acceptat satisfactionem pro toto humano genere et pro singulis ita (1), ut hoc *pretium redemptionis*, quantum ex se est et voluntate antecedente, omnibus velit prodesse secundum ordinem suae sapientiae et providentiae. Hinc restauratio totius generis lapsi in ordinem supernaturalium gratiarum et in destinationem ad adoptivam filiationem et hereditatem filiorum est ex pretio sacrificii crucis. Filius ergo Dei morte sua et sanguinis effusione sacrifica novum condidit aeternum testamentum, ad quod pertinet etiam totus supernaturalis ordo gratiarum temporis antecedentis derivatus ab eodem sacrificio promisso et praeviso. Ut omnes

(1) Patet, divinam acceptationem contineri in ipso aeterno consilio incarnationis, in missione et destinatione Christi in mediatorem et redemptorem generis humani. Heb. X. 5. 10.

possint capessere hereditatem, satisfactione eadem placatus et propter meritum sacrificii crucis instituit Deus pro omnibus media sanctificationis, et omnibus destinat actuales gratias necessarias ad sanctificationem et salutem, quae igitur omnia tum media externa sanctificationis, tum internae actuales gratiae, tum ipsa sanctificatio et salus aeterna sunt fructus et merces infiniti meriti sacrificii in cruce oblato. c) Ex hac tamen ipsa gratiarum distributione et institutione mediorum salutis patet, ad applicationem meriti et ad effectum sanctificationis et salutis in actu secundo obtinendum postulari ex parte hominis usum mediorum et cooperationem cum gratia. Vide ampliorem explicationem in tractatu de Incarnatione.

THESIS VII.

Consummatio meriti et satisfactionis Christi pro nobis in sacrificio crucis.

» Hoc cruento sacrificio satisfactio pro peccatis completa et meritum
» ad conciliandas quasvis gratias consummatum est ita, ut nec redem-
» ptionis meritum amplius augendum sit, nec — alia relinquatur pro pec-
» catis hostia, — ex qua neglecto fructu illius unius sacrificii semel oblato
» satisfactio et redemptio expectari possit. »

Meritum redemptionis consummatum est et satisfactio pro peccatis ita completa sacrificio crucis, ut nullum sit hominum peccatum aut esse possit, pro quo ea, quantum ad sufficientiam, non sit persoluta; et cuius proinde remissio ex parte Dei non fuerit parata propter ipsam Christi satisfactionem, dummodo homines mediis institutis ad eius applicationem et gratis propter idem meritum concessis uterentur.

Consummatio haec meriti et satisfactionis per sacrificium in cruce est unum ex primariis capitibus doctrinae christianae, tam ut in Scripturis praesertim novi testamenti consignata est, quam ut in universali praedicatione et professione ecclesiastica continetur. Hic sola declaratione ab Apostolo in epist. Hebr. tradita contentis nobis esse licet.

1°. Docet Apostolus diserte *per affirmationem*, Christum simul et semel redemptionem ac proinde satisfactionem et meritum, quo facta est redemptio, sacrificio crucis consummasse. Christus sacerdos in aeternum et sine successore in suo ordine (Heb. VII. 23.) « non habet necessitatem quotidie hostias (alias et alias ut in sacrificiis inefficacibus veteris testamenti) offerre, *hoc enim fecit semel seipsum offerendo* » ib. VII. 27; « per proprium sanguinem introivit *semel in Sancta, aeterna redemptione inventa* » ib. IX. 12; « neque ut saepe offerat semetipsum, quemadmodum pontifex intrat in Sancta per singulos annos... nunc autem *semel ad destitutionem peccati per hostiam suam apparuit* » ib. IX. 25-28; « *sanctificati sumus per oblationem corporis Iesu Christi semel* (ἑφ'απαξ) » ib. X. 10; « omnis sacerdos praesto est quotidie ministrans... hic autem *unam pro peccatis offerens hostiam in sempiternum sedet in dextera Dei;* » « *una enim oblatione consummavit in sempiternum* (ἓως το δὴννεκες) *sanctificatos* » ib. X. 11-14.

2°. Ulterius hoc ipsum declarat *per negationem*. Completo scilicet merito redemptionis et consummata satisfactione per sacrificium crucis iam nullum aliud sacrificium vel requiritur vel exstat, quo *novum meritum* et *nova satisfactio* ad redemptionem humani generis superaddatur, quamvis, ut statim dicemus, possit esse et sit perpetua repetitio sacrificii ad perpetuam applicationem meriti semel consummati. « Uti enim horum (peccatorum) remissio (propter praestitam satisfactionem adaequatam parata remissio ex parte Dei), *iam non est oblatio pro peccato* » ib. V. 18. Si quis ergo ab eo sacrificio et ab ea redemptione unica semel completa sese seiungit atque ei velut renuntiat, pro illo nullum aliud exstat sacrificium redemptionis: « *iam non relinquitur pro peccatis hostia*, terribilis autem quaedam expectatio iudicii » ib. X. 26.

Thesaurus ergo ille infinitus meriti in cruce consummati nec minui potest, nec amplius alio sacrificio augetur. Quaecumque vero gratia inde a lapsu primi hominis sive ante sive post completum illud sacrificium collata umquam fuit vel conferetur, quaecumque fuit vel est mediorum divinitus institutorum dignitas et virtus ad sanctificationem,

quaecumque antecedentium sacrificiorum supernaturalis significatio et sacrificii subsequentis in Ecclesia efficacia; id totum est ex merito in cruce consummato; eiusdemque ad singulos multiplex applicatio ab origine ad finem saeculorum decurrens semper nova in effectu, semper eandem habet supremam causam meritoriam.

THESIS VIII.

Sacrificium unicum cruentum ad consummationem meriti non excludit sacrificium perenne ad eiusdem meriti applicationem.

« Plenitudo meriti et satisfactionis consummata per sacrificium cruentum, cuius solius unitatem Paulus in sua epistola ad Heb. comparat cum multiplicatione sacrificiorum veteris legis, nullatenus excludit sacrificium perenne, quo meriti eiusdem et satisfactionis continua fiat applicatio; imo si quod huiusmodi institutum est, sacrificii crucis semel oblatae virtus inexhausta eo illustrius demonstratur. »

1°. Scopus s. Pauli in ep. Heb. directus et princeps non est declarare cultum religiosum in Ecclesia Christi comparate ad cultum legis Mosaicae; sed scopus est demonstrare excellentiam sacerdotii Christi, quatenus se ipsum obtulit *cruento sacrificio*, prae sacerdotio Aaronico, cuius oblationes erant victimae animalium et sanguis alienus. Hoc autem ipso excellentiam et efficaciam *unius sacrificii cruenti* in cruce opponit inefficaciae *multiplicatorum sacrificiorum veteris legis*.

2°. Formalis ratio, sub qua Apostolus instituit comparisonem inter sacrificia vetera et sacrificium in cruce, ea est, quod illa sacrificia vetera nullam per se praestabant satisfactionem pro peccatis sed solum erant expressio reatus et indigentiae satisfactionis, atque ita umbra praefigurans satisfactionem futuram; Christus autem suo sacrificio cruento plenam exhibuit satisfactionem in illis praesignatam, pro omnium hominum peccatis et adaequatum meritum redemptionis.

Hinc a) spectatis sacrificiis veteribus, quae sunt unus terminus comparationis, non *repetitio* per se et universim sed intestina ratio et *causa repetitionis* illorum sacrificiorum est argumentum *inefficaciae*. In illis enim sacrificiis (ait Apostolus) semper manebat *conscientia peccati*, pro quo *nondum erat exhibita satisfactio*; et ideo ad eundem indigentiam redemptionis exprimendam continuo repetebantur. « Per singulos annos eisdem ipsis hostiis, quas offerunt indesinenter, numquam (lex vetus) potest accedentes perfectos facere; alioquin cessassent offerri; ideo quod nullam haberent ultra conscientiam peccati, cultores semel muniti; sed in ipsis commemoratio peccatorum (pro quibus nondum praestita satisfactio) per singulos annos fit » Heb. X. 1-3. Scilicet *accusatio peccatorum* fuit, quod fiebat, non solutio » Primas. in Heb. X. Bibl. Max. Patrum T. X. p. 269.

Non igitur universim de quavis ratione sacrificii docet Apostolus, repetitionem sacrificii esse argumentum inefficaciae et imperfectionis; sed docet, repetitionem *talium* sacrificiorum, quae ordinentur ad eandem semper indigentiam satisfactionis nondum praestitae exprimendam, esse demonstrationem inefficaciae ad satisfactionem praestandam.

b) Si spectetur alter terminus comparationis, qui est sacrificium cruentum in cruce, non quodvis sacrificium iugiter celebrandum pro novo testamento excluditur; sed auferuntur ex una parte sacrificia, cuiusmodi erant illa vetera remanente conscientia peccati non expiati, et ex parte altera excluditur repetitio sacrificii ad novam satisfactionem novamque redemptionem. Nam sacrificium crucis infinite meritorium hoc ipso, quod complevit adaequatam satisfactionem, semel tantum est oblatum, nec ulla eius repetendi est necessitas; imo si repeteretur ad novam satisfactionem et ad novum meritum comparandum, eo ipso negaretur consummatio satisfactionis completa per sacrificium prius oblatum. Hoc intelligendum est eo fere modo, quo in singulis Christi operibus inde a primo instanti assumptae humanae naturae est quidem in se et in actu primo pretium infinitum et ideo sufficientissimum ad redemptionem, iuxta acceptationem tamen Dei et ex intentione Christi red-

emptio in actu secundo per omnia alia subsequenda opera suppleta est, et sacrificio crucis demum consummata. Propterea igitur quia *plena consummatio pretii redemptionis* est facta per sacrificium crucis, ut Paulus docet, hoc sacrificium non est nisi unicum. « Una enim oblatione consummavit in sempiternum sanctificatos... Ubi autem horum remissio (secundum consummatam satisfactionem), iam non est (tal) oblatio pro peccato » ib. X. 14. 18. Ergo non docet Paulus, perfectione sacrificii crucis excludi repetitionem cuiusvis sacrificii etiam ad applicationem meriti semel consummati; sed docet excludi sacrificium, quod vel sit confessio satisfactionis nondum praestitae, ut erant sacrificia veteris testamenti, vel quod ordinetur ad complendum meritum redemptionis aut ad novam redemptionem, ac si haec nondum esset consummata.

Clarum est igitur, iis omnibus, quae docet Apostolus de unitate sacrificii crucis propter perfectionem consummatae satisfactionis, et de multiplicatione sacrificiorum veteris testamenti propter inefficaciam, qua tantummodo erant expressiones nondum praestitae satisfactionis, non excludi sacrificium perenne ad applicationem satisfactionis in cruce completae. Imo si spectatur modus quo se habet Christi satisfactio postulans applicationem (cf. p. 333.), et si simul spectatur natura cultus publici et solemnisi, cuius perfectio sacrificio continetur; instituto huiusmodi iugis sacrificii pro cultu perfectiori novi testamenti exigi omnino videtur (cf. Conc. Trid. sess. XXII. cap. 1.

3°. Pro scopo declarandi perfectionem *sacrificii crucis* in oppositione ad imperfectionem sacrificiorum legis, nulla Paulo fuit necessitas seorsum et explicite h. l. agendi etiam de sacrificio incruento et perenni in novo testamento instituto ad applicationem meritorum sacrificio cruento consummatorum. Eo minus haec erat necessitas, quod iuge sacrificium novi testamenti unum est cum sacrificio crucis tum victimam, tum sacerdote principali, tum satisfactione et merito, et solum modo offerendi diversum (cf. Conc. Trid. sess. XXII. cap. 1. 2.). Quam unitatis rationem Paulum in hac epistola prae oculis habuisse, haud aegre deducitur ex iis quae scribit c. XIII. 10-13. In connexionione enim cum sacrificio

crucis quod tota fere epistola declaraverat, docet ibi Apostolus, in Ecclesia novi testamenti esse *altare*, cuius sacrificium est Christus oblatus; christianos participare de hoc sacrificio manducatione, sicut filii synagogae participant de victimis oblati; de altari autem nostro iis participare fas non esse, sed ad hoc ius acquirendum oportere exire e synagoga et transire ad Ecclesiam Christi crucifixi, sicut ipse obtulit sacrificium cruentum extra portam Ierusalem (1).

Ex hoc tamen ipso, quod Paulus directe et explicitè non considerat iuge sacrificium incruentum, oritur difficultas. Cum enim in Epistola cc. V. VII. expresse proponatur comparatio sacerdotii Christi cum sacerdotio Melchisedech, et istud sacerdotium Christi formaliter constituatur *secundum ordinem Melchisedech* per iuge sacrificium incruentum sub speciebus panis et vini, huius ipsius sacrificii consideratio maxime videretur fuisse necessaria, ob hanc ipsam rationem, quod in eo proprie et formaliter constituitur sacerdotium Christi *secundum ordinem Melchisedech*.

Est quidem tum ex modo sacrificii Melchisedech (Gen. XIV. 18.) (2) tum ex intellectu catholico et Patrum consensu certum, a sacerdotio Melchisedech spectato secundum

(1) Vix potest negari, modum loquendi s. Pauli h. l. praesferre eas cautiones, quae a Patribus in usum deductae constituebant *disciplinam arcani*.

(2) « Melchisedech rex Salem protulit panem et vinum; erat enim sacerdos Dei altissimi. » Animadvertatur in primis, totam narrationem huius loci esse concisam ac paucissimis verbis conceptam. Porro ad primum membrum « protulit panem et vinum, » additur in membro altero ratio seu modus, quo protulerit: « erat quippe sacerdos Dei altissimi » **וְהוּא כֹהֵן לְאֵל עֵלְיוֹן**. Sacerdotaliter igitur h. e. offerendo, vel oblatum in sacrificium Dei altissimi panem et vinum potulit **הוֹצִיא** (quod verbum est etiam Iudic. VI. 18. 19; Is. LXVI. 20. de adductione sacrificii offerendi.) Ad hunc locum Gen. XIV. certe respexit psalter, atque in eo vidit *ritum* seu *modum proprium* sacerdotii Melchisedech, qui proprius *ritus* non potest intelligi nisi secundum ipsum sacrificium hic descriptum in prolatione seu oblatione panis et vini. In psalmo nempe Messias dicitur sacerdos in aeternum *secundum ordinem* (modum et ritum) *Melchisedech* **עַל-דְּבָרְתִי מִלְכִּי-צֶדֶק** Ps. 110. (109.) 4; Heb. V. 6; VII. 17. Patrum consensum confirmatum etiam in canone Missae explicant theologi citati.

ritum (**עַל-דְּבָרְתִי מִלְכִּי-צֶדֶק**) praefigurari sacerdotium Christi, quatenus offert se ipsum modo incruento sub speciebus panis et vini (vide Patres apud Petav. de Incarn. l. XII. c. 12. n. 6. sqq.; Bellarmin. de Euch. l. V. c. 6.). At Paulo in sua epistola non erat consilium comparandi sacerdotium Melchisedech cum sacerdotio Christi *secundum similitudinem ritus*, sed contendendi perfectionem sacerdotii Christi secundum oblationem cruentam in cruce cum imperfectione sacerdotii levitici in suis oblationibus inefficacibus ad satisfactionem, ut satis demonstratum est. Hinc considerat in Melchisedech typo Christi sacerdotis ea, quae eum ostendunt excellentiorem sacerdotibus leviticis, quod ei Abraham et in Abraham tribus Levi decimas dedit; quod ipso nomine erat rex iustitiae, munere rex pacis (**שָׁלֹם**), sacerdotio sine antecessore et sine successore, et ita typus sacerdotis in aeternum (Heb. VII.); non autem ad hunc scopum conducebat ritus ac modus oblationis in pane et vino; adeoque etiam anti-typi nempe sacrificii eucharistici consideratio saltem directa ad scopum Apostoli minime pertinebat.

Est quidem tum ex modo sacrificii Melchisedech (Gen. XIV. 18.) (2) tum ex intellectu catholico et Patrum consensu certum, a sacerdotio Melchisedech spectato secundum

(1) Vix potest negari, modum loquendi s. Pauli h. l. praesferre eas cautiones, quae a Patribus in usum deductae constituebant *disciplinam arcani*.

(2) « Melchisedech rex Salem protulit panem et vinum; erat enim sacerdos Dei altissimi. » Animadvertatur in primis, totam narrationem huius loci esse concisam ac paucissimis verbis conceptam. Porro ad primum membrum « protulit panem et vinum, » additur in membro altero ratio seu modus, quo protulerit: « erat quippe sacerdos Dei altissimi » **וְהוּא כֹהֵן לְאֵל עֵלְיוֹן**. Sacerdotaliter igitur h. e. offerendo, vel oblatum in sacrificium Dei altissimi panem et vinum potulit **הוֹצִיא** (quod verbum est etiam Iudic. VI. 18. 19; Is. LXVI. 20. de adductione sacrificii offerendi.) Ad hunc locum Gen. XIV. certe respexit psalter, atque in eo vidit *ritum* seu *modum proprium* sacerdotii Melchisedech, qui proprius *ritus* non potest intelligi nisi secundum ipsum sacrificium hic descriptum in prolatione seu oblatione panis et vini. In psalmo nempe Messias dicitur sacerdos in aeternum *secundum ordinem* (modum et ritum) *Melchisedech* **עַל-דְּבָרְתִי מִלְכִּי-צֶדֶק** Ps. 110. (109.) 4; Heb. V. 6; VII. 17. Patrum consensum confirmatum etiam in canone Missae explicant theologi citati.